

Мельник Олег Володимирович

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, України, e-mail: edissey@meta.ua

ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИДІВ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В ІВАНИЧІВСЬКОМУ РАЙОНІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Метою дослідження є еколого-географічний аналіз видів природокористування в Іваничівському районі Волинської області.

Методика. В науковій роботі були використані такі методи географічних досліджень: картографічний, порівняльний, спостереження, узагальнення, аналізу та синтезу. За допомогою статистичного методу розраховано показники трансформаційних змін за видами природних ресурсів. Метод геоінформаційного моделювання стану процесів природокористування та їх розвитку дозволив виявити взаємозв'язки трансформованих ресурсів з чинниками впливу.

Результати. Проведено еколого-географічну оцінку видів природокористування в Іваничівському районі Волинської області. Основою господарського комплексу району є сільське господарство та переробна промисловість. Натомість, у структурі господарства міста Нововолинська однозначно переважає гірничо-добувна промисловість та машинобудування. Обґрунтовано вплив як природних, так і техногенних процесів і чинників на формування еколого-географічної ситуації на території району. Специфічне поєднання видів природокористування зумовило просторову диференціацію екологічної напруги і різний ступінь її реалізації у вигляді спектру небезпечних процесів.

Наукова новизна полягає в еколого-географічному визначенні видів господарського природокористування в Іваничівському районі Волинської області. Проведено аналіз впливу на формування екологічної ситуації в районі та запропоновані заходи з її оптимізації.

Практична значимість. Результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі СНУ імені Лесі Українки при викладанні низки географічних і туризмознавчих дисциплін. Своє застосування результати знайдуть в законодавчій та виконавчій роботі органів місцевого самоврядування при розробці програм соціально-економічного розвитку території. Матеріали дослідження сприятимуть раціональному використанню господарськи трансформованих природних та антропогенних територій і об'єктів Іваничівського району Волині, що дозволить збільшити рентабельність і конкурентоспроможність експлуатації об'єктів земельного та промислового фонду. Низка положень може бути використана при аналогічних дослідженнях інших регіонів України.

Ключові слова: природокористування, територіальна громада, район, ресурси.

Мельник Олег Владимирович

Восточноєвропейский национальный университет имени Леси Украинки, г. Луцк,
Украина, e-mail: edissey@meta.ua

ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВИДОВ ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ В ИВАНИЧЕВСКОМ РАЙОНЕ ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ

Целью работы является эколого-географический анализ видов природопользования в Иваничевском районе Волинской области.

Методика. В научной работе были использованы следующие методы географических исследований: картографический, сравнительный, наблюдения, обобщения, анализа и синтеза. С помощью статистического метода рассчитаны показатели трансформационных изменений по видам природных ресурсов. Метод геоинформационного моделирования состояния процессов природопользования и их развития позволил выявить взаимосвязи трансформированных ресурсов с факторами воздействия.

Результаты. Проведено эколого-географическую оценку видов природопользования в Иваничевском районе Волинской области. Основой хозяйственного комплекса района является сельское хозяйство и перерабатывающая промышленность. Зато в структуре хозяйства города Нововолинск, однозначно, преобладает горно-добывающая промышленность и машиностроение. Обосновано влияние как природных, так и техногенных процессов и факторов на формирование эколого-географической ситуации на территории района. Специфическое сочетание видов природопользования обусловило пространственную дифференциацию экологического напряжения и разную степень ее реализации в виде спектра опасных процессов.

Научная новизна заключается в эколого-географическом определении видов хозяйственного природопользования в Иваничевском районе Волинской области. Проведен анализ влияния на формирование экологической ситуации в районе и предложены меры по ее оптимизации.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы в учебном процессе ВНУ имени Лесі Українки при ведении ряда географических и туризмоведаческих дисциплин. Своё применение результаты найдут в законодательной и исполнительной работе органов местного самоуправления при разработке программ социально-экономического развития территории. Материалы исследования будут способствовать рациональному использованию трансформированных природных и антропогенных территорий и объектов Иваничевского района Волини, что позволит увеличить рентабельность и конкурентоспособность эксплуатации объектов земельного и промышленного фонда. Ряд положений может быть использовано при аналогичных исследованиях других регионов Украины.

Ключевые слова: природопользование, территориальная община, район, ресурсы.

ENVIRONMENTAL-GEOGRAPHICAL ANALYSIS OF NATURAL TYPES OF USE IN THE IVANICHEVSK REGION OF THE VOLYN REGION

Purpose. The purpose of the study is ecological-geographical analysis of nature management in Ivanichi district of Volyn region.

Method. During the scientific work the following methods of socio-geographical research were used: cartographic, comparative, observation, generalization, analysis and synthesis. The statistical method calculates the indicators of transformational changes by types of natural resources. The method of geoinformation modeling of the state of the processes of nature management and their development made it possible to reveal the relationship of transformed resources with the factors of influence.

Results. An ecological-geographical assessment of nature management in the Ivanichi district of Volyn region has been carried out. The basis of the economic complex of the district is agriculture and processing industry. On the other hand, mining and machine-building industry prevail in the structure of Novovolynsk city economy. The influence of both natural and technogenic processes and factors on the formation of ecological and geographical situation in the territory of the district is substantiated. The specific combination of environmental management has led to the spatial differentiation of environmental stress and the varying degree of its implementation in the form of a spectrum of hazardous processes.

The scientific novelty is the ecological and geographical determination of the types of economic nature management in the Ivanichi district of Volyn region. The analysis of the impact on the formation of the ecological situation in the area and the proposed measures for its optimization are carried out.

Practical importance. The results of the study can be used in the educational process of the East National University named after Lesya Ukrainka in teaching a number of geographic and tourism disciplines. The results will find their application in the legislative and executive work of local governments in the development of programs for socio-economic development of the territory. The research materials will facilitate the rational use of economically transformed natural and anthropogenic territories and objects of the Ivanichi district of Volyn, which will increase the profitability and competitiveness of the exploitation of the objects of land and industrial fund. A number of provisions can be used in similar studies in other regions of Ukraine.

Keywords: nature management, territorial community, district, resources.

Постановка проблеми. Іванічівський район займає вигідне економіко-географічне положення, адже межує з Львівською областю та Польщею [1]. В сенсі господарської характеристики, район, без врахування анклав міста Нововолинськ, поза сумнівом, слід вважати сільськогосподарським, однак, з огляду на геоекологічну характеристику регіону, нами було умовно поєднано господарські комплекси цих суб'єктів та констатовано, що в такому вигляді Іванічівський район отримав усі ознаки промислово-сільськогосподарської природно-територіальної одиниці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у формування теоретичного і методологічного базису вивчення проблем взаємодії природи і суспільства зробили роботи В.А. Анучина, О.Ф. Балацького, І.П. Ковальчука, К.І. Геренчука, А.Г. Ісаченка, С.В. Калесника, А.М. Маринича, Ф.Н. Мількова, М.Д. Гродзинського, Г.І. Швєбса, П.Г. Шищенка та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Природокористування розглядається вченими-географами залежно від напрямку їх діяльності і розвитку науково-технічного прогресу. Аналіз зазначених праць показав, що питання раціонального ведення природокористування в умовах інтенсивної господарської трансформації і адміністративної реформи, не є достатньо вивченими та останніми роками набули всезростаючого значення.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є еколого-географічний аналіз видів природокористування в Іванічівському районі.

Для досягнення поставленої мети необхідно: з'ясувати теоретичні основи дослідження видів природокористування Іванічівського району, оцінити розмаїття видів природних ресурсів регіону, визначити проблеми та перспективи оптимізації природокористування в Іванічівському районі Волинської області.

Вклад основного матеріалу. В усіх сферах економічної діяльності Іванічівського району на 2020 р. зайнято 9,9 тис. чол., у т.ч. - у галузях економіки 7,6 тис. чол., з них у сфері матеріального виробництва: у промисловості - 13,0%; у сільському господарстві - 22,0%; у будівництві - 4,0%; у невиробничій сфері - 56,0% [1]. Натомість у м. Нововолинськ зайнято і усіх сферах економічної діяльності (на 2019 р.) 7,7 тис. чол, а середньомісячна заробітна плата одного працівника (на 2019 р.) склала 9514 грн [2].

Промисловість. В Іванічівському районі розвиненими є гірничодобувна і хімічна промисловість, на які припадає лівова частка усіх іноземних інвестицій (77,5% від обсягу інвестицій в районі), та добре функціонує харчова промисловість (табл. 1). Ще розвинені пеперобна промисловість та індустрія будівельних матеріалів [3]. Чимало іноземних капіталовкладень спрямовано до підприємств, спеціалізацією яких є внутрішня торгівля. Серед них і підприємства Іванічівського (21,9%) району.

Обсяг капітальних інвестицій, млн. грн. (9 міс. 2019 р.)	2908,7
Прямі іноземні інвестиції, тис. дол. США (9 міс. 2019 р.)	149457,9
Прямі іноземні інвестиції на одну особу, дол. США	2646,4

Район, як і держава загалом, ще не оговтався від тривалої і глибокої економічної кризи, спричиненої, крім катастрофічного спаду промислового виробництва, низкою довоколаекономічних чинників (російсько-українська війна, окупація територій, внутрішня перманентна політична боротьба, геополітичний переділ впливів, вірусні захворювання), що, звичайно ж, не сприяє покращанню екологічної ситуації.

Власне в Іваничівському районі, без врахування міста Нововолинськ, промисловість харчових продуктів та напоїв (рис. 1) протягом січня-червня 2019 р. ТОВ «Павлівський пивзавод» та ТОВ «Йоданка» виробили валової промислової продукції на суму 15,7 млн. грн, проти 14,2 млн. грн у відповідному періоді 2018 р. (табл. 2). При цьому вироблено 60,1 тис. дал пива, 84,1 тис. дал мінеральної води та 1,3 тис. дал солодкої води [1].

Рис. 1. Продукція та торгова марка ТОВ «Павлівський пивзавод» [1]

Основу господарського комплексу сучасного селища Іваничі складають промисловість, сільгоспвиробництво, капітальне будівництво, зовнішній транспорт, склади та бази. Малі та середні підприємства займаються торгівельною діяльністю, деревообробкою і будівництвом [4].

А промисловість міста Новолинськ, в основному, орієнтована на видобуток вугілля, виготовлення залізобетонних виробів та будівельних матеріалів, ремонт гірничого обладнання, деревообробку. Крім вугільної, тут працюють підприємства легкої промисловості, цегельні заводи, завод спеціального технологічного обладнання, м'ясокомбінат та інші підприємства [5]. У місті Нововолинськ нараховується 47 промислових виробництв. Сучасна структура промисловості міста багатогалузева і базується на використанні місцевих мінерально-сировинних ресурсів. У компонентній структурі природно-ресурсного потенціалу Іваничівського району їхня частка становить 44,6% [3]. Отож головне антропогенне навантаження на природні комплекси району спричинене гірничим промисловим виробництвом [5]. Галузь видобування кам'яного вугілля представлена такими потужними підприємствами, як ДП «Волиньвугілля», ДП «Шахта №1 «Нововолинська», ВП «Шахта №9 «Нововолинська», ВП «Шахта Бужанська», що видобувають вугілля рядове [5].

Таблиця 2

Перелік промислових підприємств Іваничівського району [1]

<i>Назва, адреса, телефон</i>	<i>Власник</i>	<i>Директор</i>	<i>Продукція, що випускається</i>
ТОВ «Павлівський пивзавод, с. Павлівка, 03372 22403	Пікута Ю. М.	Пікута Ю. М.	пиво
ТЗОВ «Йоданка», с. Павлівка, 03372 22403	Пікута Ю. М.	Адамчук К. В.	мінеральна та солодка вода
ПП «Європацукор» (сmt. Іваничі)	Басанько С. В.	Берестовицький І. С.	Виробництво цукру, жому та меляси
ТЗОВ «Солод» (с. Павлівка)	Пікута Ю. М.	Пікута Ю. М.	виробництво ячмінного солоду
ТЗОВ «Богатир» (сmt. Іваничі)	Лопушанський А. В.	Лисий В. С.	М'ясопереробка, виробництво свинини
ТЗОВ Агроінвест» (с. Бужанка)	Трофимович Н. М.	Вальчук М. М.	М'ясопереробка, виробництво свинини
ФГ «АРК»	Дудік О. Й.	Дудік О. Й.	М'ясопереробка,
ТЗОВ «Хлібний майстер» (сmt.	Сахно А. В.	Сахно А. В.	Виробництво

Іваничі)			хлібобулочних виробів
СОК «Симфонія» (с. Грибовиця)	Міндзя А. В.	Міндзя А. В.	Перероблення та консервування овочів та фруктів, пакування
СОК «Риковичі АгроПродукт»	Маринюк Р. В.	Маринюк Р. В.	Послуги по переробці та фасуванню зерна

Найбільше балансових запасів кам'яного вугілля обліковано в межах поля шахти №10 "НВ" (41,2 млн. т) і значно менше - шахт №1, 4 і 9 "НВ". Вугільних запасів категорії А в межах району розвідано недостатньо (18,1 млн. т), що робить його малоперспективним. Забалансові запаси вугілля сконцентровані в межах геолого-промислових дільниць (Кречівської-Верхньої, Північної і Порицької), однак значних можливостей їхнього освоєння немає [5].

Насьогодні вже закриті шість шахт: №№ 2-4, 6-8 "Нововолинські". Після закриття шахти №4 "НВ" (1996 р.) у межах північної частини шахтного поля і Бужанської дільниці відкрита шахта "Бужанська", яка допрацьовує залишки кам'яного вугілля. Більшість діючих шахт відпрацювали майже всі свої балансові запаси та мають незначний залишковий період експлуатації (до п'яти років). 1977-1981 рр. була спроба розробити проект нових запасів (кондицій) для шахт Нововолинського ГПР з потужністю пластів до 0,7 м та через малу потужність пластів й ізольованість окремих вугільних площ визнали це недоцільним [5].

На території Поромівської дільниці в 1990 р. розпочато будівництво нової шахти №10 "НВ" із проектною потужністю 900 тис. т вугілля за рік. На сьогодні шахту доведено до рівня 57% експлуатаційної готовності та 87,6% будівельної.

Однак місто має і потужну *машинобудівну* галузь (ВАТ «Оснастка», ДП «Нововолинський ремонтномеханічний завод», ТОВ «ХАН-Електробау Україна», ТДВ «Елтех», ТзОВ «Виробниче підприємство «Нововолинський ремонтномеханічний завод») і металургійну *промисловість*, зокрема ТОВ «Механічно-ливарний завод», ТОВ «Завод Пролит»; ТОВ «Фарба сервіс», ПП «ДЕНК-ТПР». Виробництво гумових, пластмасових виробів міста та неметалевої продукції представлено ТОВ «Побут сервіс» та МП «Гарант», хімічне виробництво – ПрАТ «Західна Промислова Група», ТОВ «Скай» та ТОВ «ВІКІ». Сучасні деревообробка, вироби з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність – ТОВ «Кроноспан УА», ТОВ «БРВ-Україна», а ТОВ «Модел Пак» та ТОВ «Володимирська фабрика гофротари», ТОВ «Миська друкарня» та ПП Видавнича група «Формат». Легка промисловість має в місті текстильне та виробництво одягу, виробів зі шкіри та інших матеріалів (ПАТ «Нововолинська швейна фабрика», ТОВ „Ера моди”, ТОВ «Дрімко», ТзОВ «Ю. Кенвес», ПП «Альва», ТОВ Фірма «Оксамит».

Переробна промисловість, з огляду на розміщення міста Нововолинськ в оточенні потужного аграрного регіону, природно, представлена виробництвом харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (ПрАТ «Нововолинський хлібозавод», ТОВ «Нововолинський завод дезодорованої олії», ТОВ «Птахокомплекс Губин», ТОВ «ВМП», ТзОВ «Нововолинський м'ясокомбінат», ТОВ «Вербена», ТОВ «Імперія жирів» ТМ Маселко, ТОВ «АБК-Агро».

Сільське господарство. Територія Іваничівського району має рівнинний рельєф, порівняно теплий помірно-континентальний клімат з достатньою кількістю тепла і вологи, родючі чорноземні ґрунти, а 80% мешканців проживає у сільській місцевості [1]. В районі функціонує 16 сільгосппідприємств, 68 фермерських господарств, у користуванні яких знаходиться відповідно 33276 та 1009,52 га угідь, 7665 особистих господарств громадян, 1 сільгоспвиробничий кооператив, 7 приватних (приватно-орендних) підприємств, 7 господарських товариств. 63% валової сільгосппродукції виробляється в особистих господарствах населення. Його характерною ознакою є реформування на основі приватної власності на майно і землю [1]. Розвинуте тваринництво м'ясо-молочного напрямку. Значних успіхів досягнуто у галузі рослинництва. Покращено культуру землеробства. А в тваринництві збільшено продуктивність громадського стада і ефективність галузі загалом [4].

Площа сільськогосподарських угідь складає 49,2 тис. га, з них (табл. 3): рілля 39025,8 тис. га, або 81,6%, багаторічні насадження - 531,2 тис. га, або 1,1%, сінокоси – 3588,3 тис. га, або 7,5%, пасовища – 4680,6 тис. га, або 9,8% (рис. 2).

Географія та туризм

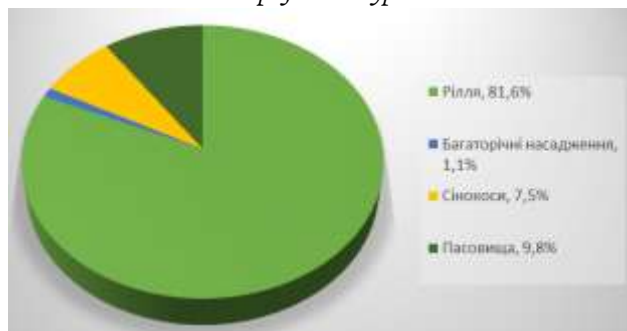

Рис. 2. Структура сільськогосподарських угідь Іванчівського району [1]

Землі у володінні і користуванні громадян 29,3 тис. га, з них для: ведення особистого селянського господарства (до 2 га) 11,7 тис. га, ведення особистого селянського господарства (на рівні частки/паю) 13,0 тис. га, будівництва та обслуговування житлових і господарчих будівель (присадибні ділянки) 2,6 тис. га, колективного та індивідуального садівництва 0,1 тис. га, городництва 0,5 тис. га, сінокошіння та випасу худоби 1,4 тис. га, дачного та гаражного будівництва 0,01 тис. га. Землі запасу, які надані у тимчасове користування 3,3 тис. га [1].

Таблиця 3

Посівні площі сільськогосподарських культур у підприємствах району у 2018 р., тис. га [6]

Сільськогосподарські культури	У тому числі			
	зернові та зернобобові	технічні	картопля, овочеві та баштанні продовольчі	кормові
17,5	9,0	7,9	0,1	0,5

Валове виробництво сільськогосподарської продукції за 2017 р. (порівняльні ціни до 2010 р.) склало 380,2 млн. грн, з них сільськогосподарські підприємства усіх форм власності 154,5 млн. грн, в т. ч. продукції рослинництва 145,3 млн. грн, продукції тваринництва 9,2 млн. грн, господарства населення 225,7 млн. грн, в т. ч. продукції рослинництва 164,9 млн. грн, продукції тваринництва 60,8 млн. грн.

Структура сільськогосподарського виробництва: рослинництво - 81,6%, тваринництво - 18,4% (табл. 4, 5). Рослинництво району спеціалізується на вирощуванні зернових і технічних (цукрові буряки, соя, соняшник) культур [1].

Таблиця 4

Виробництво сільськогосподарських культур у підприємствах району, тис. т [6]

С/г культури	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018
зернових та зернобобових	66,3	56,7	31,1	31,8	20,9	47,2	47,1	34,9	48,2
буряку цукрового фабричного	160,7	67,3	27,5	37,4	34,5	57,8	69,8	90,7	56,9
ріпаку	506	254	225	712	2252	5166	566	3945	4664
сої	-	-	-	-	1681	5928	5046	5669	13683
соняшнику	-	-	-	-	48	810	1607	2732	3080

Загальний обсяг виробництва валової продукції сільського господарства зріс на 0,1%. За 6 місяців 2019 р. всіма категоріями господарств вироблено 15,5 тис. тон молока, 1,7 тис. тон м'яса і 12,0 млн. штук яєць. Середній надій на корову в цілому по району становив 2735 кг, проти 2597 кг - у 2018 р.

Таблиця 5

Кількість худоби на підприємствах району, тис. голів/кінець року [6]

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018
великої рогатої худоби	40,8	26,9	11,2	5,8	2,1	1,7	1,4	1,5	1,5
корів	9,9	7,6	4,1	1,7	1,0	0,6	0,6	0,6	0,7
свиней	16,9	8,9	3,1	2,3	1,4	0,9	0,3	-	-

У 2019 р. дозвіл на обробіток ґрунту в теплицях отримало СОК «Бортнів-Екопродукт», а серед поданих суб'єктів господарювання дозволи на спеціальне водокористування отримали: ПП «Вітчизна-Ф», ТзОВ «Адама», СГВК «Перемога», ФГ «Дари Волині»; дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами – відсутні [1].

Обліку рубок лісу, рубок формування і оздоровлення, заготівлі деревини, заготівлі круглого лісу, відтворення лісів шляхом садіння і висівання лісу в розрізі Іваничівського району не ведеться [1].

Важливою галуззю господарства Іваничівського району є *транспорт*. Транспортну мережу представлено автомобільною дорогою регіонального значення Р15, довжиною 151 км - Ковель-Володимир-Волинський-Червоноград-Жовква, що простягається вздовж території району і забезпечує як внутрішні, так і зовнішні зв'язки. Впоперек Іваничівського району простягаються два автомобільні шляхи місцевого значення Т0302, Шацьк-Любомль-Володимир-Волинський-Павлівка-Горохів-Берестечко-Козин, довжиною 204,1 км та - Т0305, Нововолинськ-Іваничі-Павлівка-Локачі, загальною довжиною 41,8 км, які з'єднують район із усіма сусідніми районами Волині та Львівською областю [1].

Функціонування пасажирського і вантажного залізничного сполучення Ковель-Львів є вагомою перевагою транспортно-географічного розташування регіону. Водночас, залізнична мережа вимагає реконструкції, зниження небезпеки аварій, забезпечення моніторингу стану полотна доріг і залізничних насипів [7]. Через Іваничі та по території району проходить залізниця, що сприяє кращому сполученню між районами Волинської області [1]. Однак район має лише один пасажирський залізничний зупинний пункт - Яневичі Рівненської дирекції Львівської залізниці, в селі Іванівка на лінії Ковель-Сапіжанка між станціями Володимир-Волинський (18 км) та Іваничі (7 км). Кількість залізничних мостів в районі - 2 [1]. Станом на 2019 р. щодня три пари дизель-потягів прямують за напрямком Ковель-Пасажирський-Червоноград/Львів [1].

Транспортна мережа загального користування Іваничівського району має експлуатаційну довжину автомобільних доріг державного і місцевого значення - 627,2 км, у т. ч. із твердим покриттям - 416 км. Питома вага автомобільних доріг із твердим покриттям - 66,3%. Кількість мостів автомобільних - 10. Загальна протяжність вулиць і доріг комунальної власності району становить 279,1 км, в т. ч.: 136,9 км - з твердим покриттям та 142,2 км - з ґрунтовим покриттям [1].

Загальна протяжність автодоріг, що обслуговує ДП «Волинський облавтодор» - 265 км, в т. ч.: 64,1 км - територіальних автомобільних доріг загального користування місцевого значення; 118,1 км - обласних автомобільних доріг загального користування місцевого значення; 82,1 км - районних автомобільних доріг загального користування місцевого значення [1].

Транспортна інфраструктура міста Нововолинська є доволі розвинутою [2]. Станом на 01.01.2018 р. транспортне обслуговування населення у місті та смт. Благодатне здійснюють 14 перевізників у звичайному режимі руху та в режимі маршрутного таксі. Довжина вулиць комунальної власності міста становить 108,3 км, з яких 6594 км з твердим покриттям. Транспортна мережа Нововолинська має експлуатаційну довжину автомобільних доріг державного і місцевого значення 92,1 км, у т. ч. із твердим покриттям - 60,4 км. Питома вага: автомобільних доріг із твердим покриттям 65,6% [2]. Нововолинський ГПР перетинають автомагістралі Львів-Ковель і Нововолинськ-Іваничі, а до кожної шахти підведена залізнична колія. На території міста розташовані 9 залізничних переїздів (в т.ч. 4 з автобусним рухом), які підвідомчі ВП «Волиньвантажтранс» ДП «Волиньвугілля». На території міста Нововолинська мости відсутні [2].

Електропостачання району забезпечується Добротвірською ТЕС. Водопостачання міста централізоване за допомогою системи районного водопроводу, який живиться підземними водами Північного і Литовезького водозаборів. Більшість населених пунктів регіону газифіковані [2].

Важливим показником, який засвідчує потенціал зміни еколого-географічної ситуації в регіоні, є його природно-ресурсний потенціал. Оцінки ПРП вказують на домінування у структурі двох складових - земельних та мінерально-сировинних ресурсів. Інші складові ПРП мають підпорядковане значення, хоча й дають можливість інтенсивного розвитку в регіоні туристично-рекреаційної галузі господарства, землеробства, лісового господарства та ін. [7].

Висновки. Отже, в Іваничівському районі головне антропогенне навантаження на природні комплекси регіону спричинене промисловим виробництвом (насамперед, гірничо-добувним), яке сьогодні перебуває в глибокій економічній кризі. Відсутність коштів на реконструкцію виробництва зумовлює формування депресійної лійки, спричинює активізацію карстових процесів та утворення териконів, підвищує рівень еколого-геоморфологічної напруги. Оптимальні, екологічно безпечні шляхи рекультивативної техногенно-порушених територій регіону є завданням першочергової ваги [7].

Список використаних джерел

1. Іваничівська районна державна адміністрація. Паспорт Іваничівського району. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ivaadm.gov.ua/vidomosti-pro-raion/pasport-raionu>.
2. Паспорт м. Нововолинська. Виконавчий комітет Нововолинської міської ради. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ivaadm.gov.ua/vidomosti-pro-raion/pasport>.
3. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. У 3-х частинах [Текст]: підручник. / В. П. Руденко. - К.: ВД "К.-М. Академія". - Чернівці: Зелена Буковина, 1999. - 568 с.

Географія та туризм

4. Офіційний сайт Іваничівської селищної ради. Іваничі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ivaselrada.gov.ua/ivanichi-11-26-21-03-07-2019/>.
5. Иванов С. А. Геоэкология Нововолынского горничнопромышленного района : монография / С. А. Иванов, И. П. Ковальчук, О. С. Терещук. – Луцк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – 208 с.
6. Волинь 2018. Статистичний щорічник. / За ред. В. Науменка. - Головне управління статистики у Волинській області. – 2019. - 443 с.
7. Ковальчук І. П. Геоэкология Розточья. Монография / И. П. Ковальчук, М. Р. Петровская. – Львів. – ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 192 с.

Список использованных источников

1. Иваничевская районная государственная администрация. Паспорт Иваничевского района. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ivaadm.gov.ua/vidomosti-pro-raion/pasport-raionu_.
2. Паспорт г. Нововолынска. Исполнительный комитет Нововолынского городского совета. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ivaadm.gov.ua/vidomosti-pro-raion/pasport_.
3. Руденко В. П. География природно-ресурсного потенциала Украины. В 3-х частях [Текст]: учебник. / В. П. Руденко. - К.: ВД "К.-М. Академия". - Черновцы: Зелена Буковина, 1999. - 568 с.
4. Официальный сайт Иваничевского поселкового совета. Іваничі. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ivaselrada.gov.ua/ivanichi-11-26-21-03-07-2019/>.
5. Иванов Е. А. Геоэкология Нововолынского горнопромышленного района : монография / Е. А. Иванов, И. П. Ковальчук, О. С. Терещук. – Луцк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – 208 с.
6. Волинь 2018. Статистический ежегодник. / Под ред. В. Науменка. – Главное управление статистики в Волинской области. – 2019. - 443 с.
7. Ковальчук И. П. Геоэкология Росточья. Монография / И. П. Ковальчук, М. Р. Петровская. – Львов. – ЛНУ имени Ивана Франко, 2003. – 192 с.

References

1. Ivanichi District State Administration. Passport of Ivanichi district. [Electronic resource]. – Access mode : http://www.ivaadm.gov.ua/vidomosti-pro-raion/pasport-raionu_.
2. Passport of Novovolynsk. Executive Committee of Novovolynsk City Council. [Electronic resource]. – Access mode : http://www.ivaadm.gov.ua/vidomosti-pro-raion/pasport_.
3. Rudenko V. P. Geography of natural resource potential of Ukraine. In 3 parts [Text]: textbook. / V. P. Rudenko. - K.: VD "K.-M. Akademia". - Chernovci: Zelena Bukovina, 1999.- 568p.
4. The official site of the Ivanichi village council. Іваничі. [Electronic resource]. – Access mode : <https://ivaselrada.gov.ua/ivanichi-11-26-21-03-07-2019/>.
5. Ivanov E. A. Geoecology of the Novovolynsk Mining Area : monograph / E. A. Ivanov, I. P. Kovalchuk, O. S. Tereshchuk. – Lutsk: SNU them. Lesya Ukrainka, 2009. – 208 p.
6. Volyn 2018. Statistical Yearbook. / Edited V. Naumenko. - Main Department of Statistics in Volyn Oblast. – 2019. - 443 p.
7. Kovalchuk I. P. Geoecology of Roztoche. Monograph / I. P. Kovalchuk, M. R. Petrovska. – Lviv. - Ivan Franko National University, 2003. – 192 p.

Надійшла до редколегії / Received Editorial Board 12.05.2020